MEI 2019

ROVISIE

URK GOOIT HET ROER OM

WE WERKEN AAN EEN VERANTWOORDE EN GESLOTEN TEXTIELKETEN

ECHTE PARTICIPATIE VRAAGT OM LEF EN VERTROUWEN

DIFTAR BRENGT WOUDENBERG IN EEN JAAR NAAR VANG-DOEL

SAMENVATTING JAARVERSLAG 2018

Van Waarde

DE WAARDE VAN SAMENWERKING / OP PAD MET ROVA-CHAUFFEUSE JOSKA DE WIT / PROJECTTROTS / SOCIAAL EN CIRCULAIR WERKEN / GRONDSTOFFEN VERWAARDEN VOOR BEHOUD VAN DE AARDE

Verbonden ■ Vakmanschap ■ Vooruitstrevend

ROVA

mooi voor elkaar.

Inhoudsopgave

De waarde van samenwerking
Voorwoord 03

Urk gooit het roer om
Gemeenten over ROVA 04

50 jaar vakmanschap
Projecttrots 07

We werken aan een verantwoorde en gesloten textielketen
Landelijke ontwikkelingen 08

Road2Work: sociaal en circulair werken
Partnerverhaal 10

Samenvatting jaarverslag 2018
Van Waarde 13

"Persoonlijk contact is leuk en leerzaam"
Projecttrots 17

Op pad met ROVA-chauffeuse Joska de Wit
ROVA in beeld 18

"Echte participatie vraagt om lef en vertrouwen"
Inspirerend voorbeeld 20

Diftar brengt Woudenberg in één jaar naar VANG-doel
Gemeente en ROVA om tafel 22

Alle bomen op de kaart
Projecttrots 25

Grondstoffen verwaarden voor behoud van de aarde
Blik op de toekomst 26

Redactie
NV ROVA Holding

Teksten
ROVA
MCM tekst

Fotografie
Rick Meinen

Vormgeving
VILLA5

Drukwerk
Koninklijke
Van der Most BV

Wilt u reageren?
U kunt met tips, reacties en vragen bellen met *(038) 427 37 55* of mailen naar *voorlichting@rova.nl*.

VOORWOORD

De waarde van samenwerking

Het is onze strategie om als ROVA zelfstandig te blijven en niet veel groter te worden. Voor ons is verbondenheid met onze gemeenten en hun inwoners cruciaal. Als we aanzienlijk groter zouden worden, lopen we het risico dat die verbondenheid minder wordt.

Er zijn mensen die ROVA al een groot bedrijf vinden. In mijn ogen zijn we dat deels. Waar het gaat om de uitvoering van het Beheer van de Openbare Ruimte, zijn we best een redelijk groot bedrijf. BOR is per definitie een lokale aangelegenheid waar de kwaliteit en de kosten in hoge mate worden bepaald door de mensen die het werk doen. Hier moet je slim werken met goed materiaal en met kennis van zaken.

Waar het gaat om afval is met name het managen van de deelstromen, de zogenaamde grondstoffen, steeds meer een internationale aangelegenheid. Wij zijn als ROVA te klein om dat op eigen houtje goed te doen. Daar is samenwerking noodzakelijk.

Samenwerking in de afvalwereld is vaak gebaseerd op het fixen van een probleem: korte termijn, oplossingsgericht. Help jij mij, dan help ik jou een andere keer. Hierin is de afvalwereld goed.
Alleen is afval geen afval meer. Afval is een verzameling van deelstromen die, eenmaal goed ingezameld en bewerkt, in productieprocessen weer van waarde kunnen zijn. Het streven naar een maximale verwaarding is onze belangrijkste bijdrage aan de circulaire economie. Want daarmee helpen wij de uitputting van grondstoffen en de uitstoot van CO_2 tegen te gaan.

Door afval te benaderen als grondstof, bevinden wij ons op een ander speelveld. Elke grondstof vereist specifieke kennis: over de samenstelling van het materiaal; over huidige en toekomstige verwerkingsprocessen en over het uitlokken van innovaties. Bovendien heb je meestal grote volumes nodig.

Door samenwerking kunnen we de noodzakelijke bundeling tot stand brengen zonder per se zelf veel groter te worden. Gezien het wezenlijke belang voor ROVA zijn dit strategische samenwerkingen. Wij hebben er drie op afvalgebied die in het oog springen:

- binnen onze branche, de NVRD, werken we samen om één geluid te laten horen van het maatschappelijk belang van circulair, van het afvalbeleid en de gemeentelijke verantwoordelijkheid. Samen met de NVRD zoeken we daarbij ook de intensieve samenwerking met de VNG als koepel van de Nederlandse gemeenten;
- via een aantal andere publieke afvalorganisaties werken we indirect samen met 250 gemeenten aan de sortering en vermarkting van het gescheiden ingezamelde PMD-verpakkingsmateriaal;
- en last-but-not-least: met Circulus-Berkel en AVU werken we samen in CirkelWaarde om meer waarde te halen uit onze grondstoffenstromen. Via CirkelWaarde onderzoeken we nieuwe toepassingen en vermarkten we de grondstoffen.

Strategisch samenwerken doe je niet met iedereen en het is niet gemakkelijk. Het vraagt in ieder geval de wil te delen met elkaar. Circulaire economie is gebaseerd op die wil. En ROVA wil daarin het goede voorbeeld geven. ■

Victor van Dijk
Algemeen directeur

Beleidsmedewerker Hede Razoky en Wethouder Geert Post

NIEUW AFVALINZAMELSYSTEEM IN DE MAAK

Urk gooit het roer om

Hoge afvalstoffenheffingen en lage scheidingspercentages. Dat is de realiteit van gemeente Urk. Wethouder Geert Post en beleidsmedewerker Hede Razoky brengen verandering. Samen met álle politieke partijen uit de raad en een klankbordgroep van inwoners streven zij de VANG-doelstellingen na.

"Mijn collega-wethouder uit Staphorst vertelde laatst dat ze daar van 40 naar 0 kilo restafval per inwoner per jaar willen. Als ik dat hoor, schaam ik me", zegt wethouder Geert Post van Urk. "Wij zitten hier op 213 kilo restafval per inwoner per jaar. Met een scheidingspercentage van 44 procent zijn we de slechtst presterende ROVA-gemeente."

Gemac

Gemac is in 2008 geïntroduceerd en staat voor 'gebruiksvriendelijk, efficiënt, milieuvriendelijk, aangepast en comfortabel'. Kenmerkend aan dit systeem is dat alles in de grijze container mag en dat het restafval vaker wordt opgehaald dan de recyclebare stromen. Geen prikkels om beter te scheiden dus. "Ik heb in het verleden onder de noemer 'Gemac+' nog geprobeerd het systeem te wijzigen naar omgekeerd inzamelen, maar daar ging de gemeenteraad niet in mee", schetst de wethouder de historie in het kort.

"Grote gezinnen betalen nu al 311 euro afvalstoffenheffing per jaar. Dat is bijna twee keer zo veel als het ROVA-gemiddelde van 170 euro per huishouden", zegt beleidsmedewerker Dienstverlening Hede Razoky. "En in 2020 gaat de afvalstoffenheffing in Urk extra omhoog. Bij de start van het Gemac-systeem is namelijk geld gereserveerd

om bij te dragen aan de heffing voor inwoners. Dat geld is eind dit jaar op."

Omslag

De wens van wethouder Post is om stappen te zetten om ten minste de VANG-doelstellingen – een minimaal scheidingspercentage van 75 en maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar in 2020 - te halen.
Sinds de installatie van de nieuwe gemeenteraad in 2018 gloort

"Het afvaldossier moet door alle politieke partijen worden gedragen"

er hoop aan de horizon. "We hebben nieuwelingen in de raad, jonge mensen, die net als wij willen vernieuwen op het gebied van afval en milieu", zegt Razoky.
"Aan de inwoners zal het overigens niet liggen", vult de wethouder aan. "Op Urk mag alles in de grijze container en toch worden stromen als papier en textiel goed gescheiden. Dat bewijst de goede wil. Bovendien hebben wij als gemeente en als mens de verantwoordelijkheid voor de aarde. De schepping hebben wij als rentmeester te onderhouden. Als we daarnaast ook nog een financiële prikkel geven, gaan mensen zeker moeite voor het milieu doen."

Aan de slag

Razoky en Post grepen de kans op vernieuwing met beide handen aan en stelden vorig jaar een werkgroep afval samen, met daarin van iedere gemeenteraadsfractie een vertegenwoordiger. "Ik wil dat het nieuwe afvalinzamelsysteem een idee wordt van ons allen. Het moet door alle politieke partijen worden gedragen", zegt Post. "Als raadsleden erachter staan, kunnen wij samen de boodschap verspreiden", zegt Razoky. "Op het gemeentehuis, maar ook tijdens boodschappen doen of op een verjaardagsfeestje." De eerste bijeenkomst, in november 2018, moest de leden van de werkgroep actief aan het denken zetten over het afvaldossier. "Daarvoor heb ik de digitale presentatievorm Kahoot gebruikt", zegt Razoky. "Samen met ROVA-adviseurs Astrid van Voorst en Mark de Weerd heb ik stellingen bedacht. Bijvoorbeeld: 'de vervuiler betaalt'", vertelt Razoky. "Dat zette iedereen aan

het denken", zegt Post. "Dan zie je dat men beseft dat de huidige situatie van weinig scheiden en veel betalen een gevolg is van het systeem dat we hier al meer dan tien jaar hebben. Wij nemen nu onze verantwoordelijkheid. Samen met inwoners, want alle plannen die de werkgroep vormt, gaan eerst naar een klankbordgroep van inwoners en dan pas naar de gemeenteraad."Wat de veranderingen in de afvalinzameling ook worden, Urk wil het wijkgericht aanpakken. "De oude kern met zijn smalle straatjes heeft bijvoorbeeld andere aandachtspunten dan een nieuwbouwwijk."

"We nemen inwoners stap voor stap mee in onze plannen"

Volhardend

Wethouder Post prijst de volhardende houding van ROVA: "Sinds 2010 probeer ik de gemeenteraad te overtuigen van de nut en noodzaak van een verandering in het systeem. ROVA stond daarbij iedere keer klaar om te ondersteunen waar nodig. Over die service heb ik niets dan lof. De grondstoffenmonitor die ROVA jaarlijks maakt, vind ik ook goed. ROVA laat daarmee zien hoe Urk presteert ten opzichte van andere gemeenten."
Ook over de wisselwerking tussen Urk en andere ROVA-gemeenten zijn Post en Razoky lovend. "We kunnen ons met andere gemeenten vergelijken en de gemeenten helpen elkaar verder. Binnenkort gaat Urk naar gemeente Zwartewaterland. Zij zijn al verder met hun afvalbeleid. Daar kunnen wij van leren", zegt Razoky. "Ik ben ook benieuwd naar hun communicatie met inwoners over hun nieuwe afvalbeleid. Communicatie is een belangrijk aspect." Daar is de wethouder het mee eens. "Als er zonder inlichting bijvoorbeeld een ondergrondse container voor je deur staat, vraag je je als inwoner af, waarom heeft de gemeente dat niet even besproken? Met inspiratie van andere gemeenten en hulp van ROVA gaan wij inwoners stap voor stap meenemen in onze plannen." ■

50 jaar vakmanschap

"In een mooie buitenruimte is het prettig leven. Al 50 jaar verzorg ik de aanleg van planten en bomen in Zwolle. Op het nieuwe busstation hebben mijn collega's en ik zwarte berken geplant, met een bijzondere constructie om de bomen in balans te houden. Onder de grond is de boom verankerd met palen en draadspanners. Daar zie je boven de grond niets van en dat geeft een rustig straatbeeld. Vroeger waren er alleen bovengrondse constructies. Ik ga nu met pensioen en zal heel trots zijn op mijn werk als ik straks door Zwolle fiets." ■

Jan Reuvekamp
Meewerkend voorman Beheer openbare ruimte

Verbonden ■ **Vakmanschap** ■ Vooruitstrevend

CIRKELWAARDE

We werken aan een verantwoorde en gesloten textielketen

Onder de naam Cirkelwaarde werken Circulus-Berkel, AVU en ROVA aan een verantwoorde en gesloten textielketen voor het midden en oosten van het land. “Het is wachten op een Zembla-uitzending over kinderarbeid in India of Pakistan, met textiel afkomstig uit gemeente x in Nederland.” Met die waarschuwing opent Michiel Westerhoff, programmamanager CirkelWaarde namens Circulus-Berkel, de ogen van gemeenten.

Michiel Westerhoff

“Voor de inzameling van de meeste grondstoffenstromen bestaan landelijke regels en doelstellingen. Neem bijvoorbeeld pmd en papier. Die grondstoffenstromen worden door huishoudens gescheiden en vervolgens zo veel mogelijk gerecycled. Bij de inzameling van textiel kunnen we nog veel verbeteren”, zegt Westerhoff. “Slechts 30 tot 40 procent van het afgedankte textiel wordt gescheiden ingezameld. En daarvan verdwijnt vervolgens 70 procent naar de hoogste bieder, veelal in het buitenland. Wordt het verbrand? Gestort? Door kinderhanden gesorteerd? Geen idee”, schetst Westerhoff de ondoorzichtige textielketen anno 2019.

Sluitende textielketen

CirkelWaarde werkt aan een sluitende textielketen in het midden en oosten van het land. “Die moet transparant zijn, zodat we weten wat met het textiel gebeurt. Plus, het ingezamelde textiel moet goed worden gesorteerd; een deel is herdraagbaar en een deel kan worden gerecycled tot nieuwe garen en nieuwe stof”, zegt Westerhoff.

Transparant

Van al het textiel dat naar het buitenland verdwijnt, is 40 procent niet herdraagbaar. Die stroom willen we in eigen land - en het liefst in onze eigen regio - sorteren. “In Deventer sorteert Reshare (onderdeel van Leger des Heils) textiel nu handmatig voor Circulus-Berkel. Niet-herdraagbaar gesorteerd textiel gaat vanaf daar naar de Fibersort-machine in Wormerveer. Die machine stelt de vezelsamenstelling

“Bij de inzameling van textiel kunnen we nog veel verbeteren”

van kleding vast en sorteert uniforme stromen. Zo wordt de niet-herdraagbare textielstroom geschikt gemaakt als grondstof voor nieuwe textielproducten. Reshare wil ook een Fibersort in Deventer plaatsen. Een 2.0-versie, die behalve op soort ook nog eens op kleur sorteert”, zegt Westerhoff.
Het volume van de textielstroom is bepalend voor een sluitende businesscase. “Voor een kostenefficiënte handmatige sortering hebben we tenminste tweeduizend kiloton ingezameld textiel per jaar nodig”, zegt Westerhoff. “Voor de vervolgstap met de Fibersort is daar weer een veelvoud van nodig. Het is dus belangrijk dat alle gemeenten die zijn aangesloten bij AVU, Circulus Berkel en ROVA, hun textiel bundelen.”

Goed verhaal

Westerhoff verwacht dat de gemeenten enthousiast reageren op sorteren in de regio. “Het biedt meerdere voordelen: er ontstaat een verantwoorde, gesloten textielketen en gemeenten zien met eigen ogen wat gebeurt met afgedankt textiel. Textiel dat inwoners gescheiden inzamelen, krijgt een zinvolle bestemming. Het sorteren biedt namelijk werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.”

Kwaliteit kringloop

Op de vraag of kringloopwinkels nog wel werk hebben als Reshare het sorteerwerk in zijn geheel op zich neemt, antwoordt Westerhoff: “Zeker wel. Kringloopwinkels sorteren in de oude situatie een groot deel van de textielstroom. De goede kledingstukken worden in de winkelrekken gehangen. De rest wordt vaak nog aan de hoogste bieder verkocht. Wat er vervolgens mee gebeurt, weten we niet. In de nieuwe situatie kunnen we kringloopwinkels de kans geven om kledingstukken gericht in te kopen vanuit Reshare. Bijvoorbeeld dames-, heren-, kinder-, of zomer- of winterkleding. Werk blijft er genoeg, want al die artikelen moeten worden geprijsd, op maat gesorteerd en leuk worden geëtaleerd. Kortom, de kwaliteit van de stroom die naar de kringloop gaat, verbetert alleen maar en het overgrote deel dat zij niet kunnen verkopen, wordt verantwoord en meer circulair ingezet.” ■

Erik Schalk

WAAR EEN WIL IS, IS EEN WEG

Road2Work: sociaal en circulair werken

Wat je kunt, is belangrijker dan wat je níet kunt. Die overtuiging loopt als een rode draad door het leven van Erik Schalk. In 2017 opende hij in Dalfsen een vestiging van Road2Work, zijn reïntegratiebedrijf waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werkritme en -ervaring opdoen door afgedankte elektronica te sorteren en demonteren.

“Mensen kunnen vaak meer dan wordt gedacht”

Schalk heeft spierreuma en slappe gewrichtsbanden, een combinatie die veel energie vraagt. “Ik kan maximaal drie kwartier achtereen staan of lopen. Toch werk ik. Ook toen ik een periode in een rolstoel zat. Achterop mijn rolstoel stond: ‘Waar een wil is, is een weg. En er staat nergens beschreven dat je die niet rollend af mag leggen’.”

Een radio-uitzending over werkloosheid, waarin de provincie, het UWV en scholen – maar geen bedrijven - aan het woord waren, inspireerde Schalk tot Road2Work. “De oplossing voor werkloosheid ligt bij werkgevers die werklozen een kans bieden.” Hij opende in 2012 zijn eerste vestiging in Ede en inmiddels zit Road2Work ook in Dalfsen, Vlaardingen en Aalsmeer.

Vaardigheden opdoen

“Mensen kunnen vaak meer dan wordt gedacht, als ze maar arbeidsethos, -ritme en vaardigheden opdoen”, zegt Schalk. Aan die drie zaken werken de mensen bij Road2Work, met behoud van uitkering.

Road2Work sorteert en demonteert elektrische apparatuur, zoals wasmachines, computers en televisies, die aan het eind van hun levensduur bij de milieubrengstations van ROVA zijn gebracht. “Of ze nu een afstand tot de arbeidsmarkt hebben vanwege ziekte, persoonlijke omstandigheden

Mazen Ajak

of een taalbarrière, hier leren ze de basisvaardigheden", zegt Schalk. "Zoals op tijd komen, samenwerken en veilig werken. Medewerkers staan bijvoorbeeld samen in een container te sorteren. Dan moet je overleggen. En een zware tv moet je samen optillen, anders ga je door je rug."

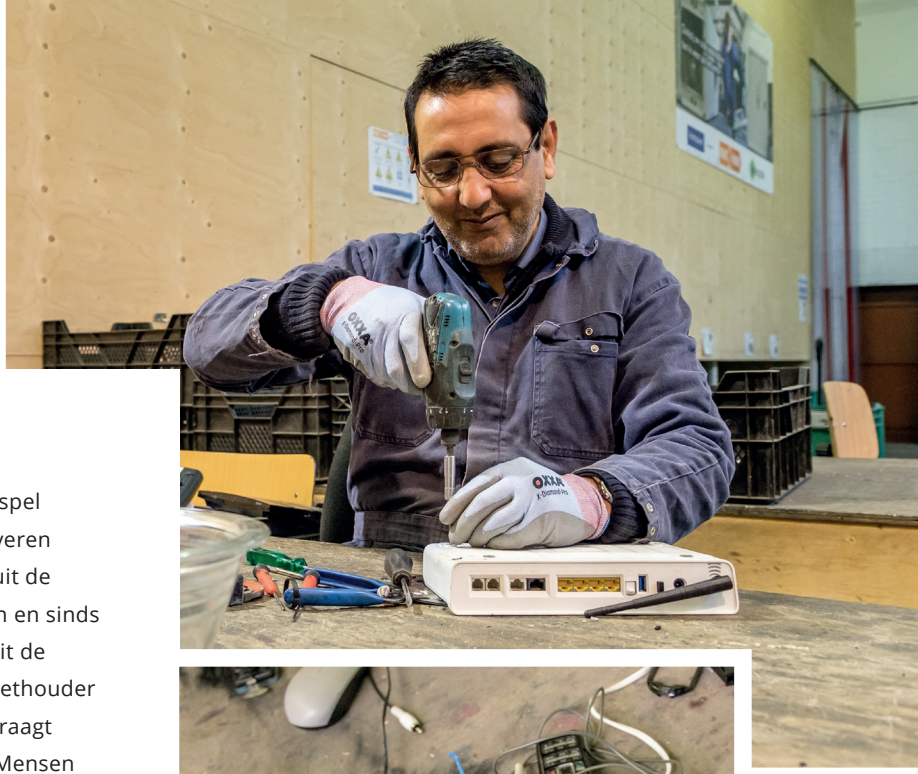
Sorteren en demonteren is een goede voorbereiding op het bedrijfsleven. "Het is meetbaar; we turven hoeveel iemand op een dag doet. Dat maakt mensen trots en het is een graadmeter voor hun werktempo. Bij een hamburgerrestaurant moet een burger ook binnen een x-aantal minuten klaar zijn."

Heftruckchauffeur

Schalk, die Road2Work combineert met advieswerk voor bedrijven die sociaal en circulair willen ondernemen, haalt zijn werkplezier uit de doorstroom van mensen naar betaald werk. "Dat lukte afgelopen jaar bij 42 procent", zegt hij met gepaste trots.

Die betaalde baan kan bij een ander bedrijf zijn, of bij Road2Work. Mazen Ajak kreeg na negen maanden werkritme en -ervaring opdoen, een baan aangeboden. "Ik ben gevlucht uit Servië. Nederlands is moeilijk, maar ik heb veel moeite gedaan om mijn heftruckcertificaat te halen. Ik heb nu bijna een jaar een betaalde baan bij Road2Work, als heftruckchauffeur."
Er is flink wat te doen voor hem. Op de vestiging in Dalfsen krijgen de 15 a 20 medewerkers namelijk dagelijks 21 ton elektronica binnen. "De consument brengt het naar het milieubrengstation van ROVA en ROVA vervoert het in containers naar ons. Wij doen het sorteer- en demonteerwerk. Onze vergoeding komt van Wecycle, de landelijke partij die de inzameling en recycling van afgedankte elektronica regisseert", zegt Schalk.

Sociaal en circulair

Road2Work functioneert dankzij een samenspel van meerdere partijen. Wecycle en ROVA leveren de afgedankte goederen en de gemeenten uit de omgeving - Raalte, Zwartewaterland, Dalfsen en sinds kort ook Zwolle - introduceren de mensen uit de zogenoemde 'kaartenbak' bij Road2Work. Wethouder Ruud van Leeuwen van gemeente Dalfsen draagt het reïntegratiebedrijf een warm hart toe: "Mensen krijgen hier kansen. Kans op ontplooiing en kans op een betaalde baan. Bovendien draagt Road2Work bij aan een beter milieu. Door lokaal te sorteren wordt bespaard op transport."

"Dat scheelt 20.000 kilo CO_2-uitstoot per jaar", beaamt Schalk. "Ook ontzien we het milieu door schadelijke stoffen, herbruikbare onderdelen en recyclebare grondstoffen te scheiden. Apparaten bevatten goud, zilver, plastic en koper. Sommige onderdelen kunnen nog een ronde mee. Ook scheiden we materialen als kwik en lood om vervuiling te voorkomen."

Wethouder Ruud van Leeuwen

Toekomst

De wethouder sluit af met een oproep. "Dalfsen en andere gemeenten kunnen bijdragen aan sociale en circulaire bedrijven als Road2Work door inwoners goed voor te lichten. Het gebeurt nog te vaak dat kleine apparaten bij het restafval belanden. Beter is het om ze naar een milieubrengstation te brengen, al gaat het maar om iets kleins als een telefoonoplader. Bovendien biedt het werk aan mensen die graag in het arbeidsritme komen." ■

SAMENVATTING
JAARVERSLAG 2018

Van Waarde

Als maatschappelijke organisatie willen we steeds weer van waarde zijn voor onze gemeenten en hun inwoners.

2018 stond voor ROVA in het teken van het ontdekken en het ontwikkelen van nieuwe waarden. Als maatschappelijke organisatie willen we steeds weer **van waarde** zijn voor onze gemeenten en hun inwoners. We doen dat met servicegerichte en efficiënte dienstverlening en door voortdurend te streven naar optimalisaties in het gemeentelijk afvalbeheer en het onderhoud van de openbare ruimte. We zien belangrijke ontwikkelingen op ons afkomen die ons uitdagen om te blijven veranderen. Verandering, bijvoorbeeld in de manier waarop wij met natuurlijke grondstoffen omgaan. Maar ook, verandering in productieprocessen en consumptiepatronen, verandering in de manier waarop wij met onze inwoners communiceren en verandering in de manier waarop wij onze leefomgeving inrichten en onderhouden. Door deze maatschappelijke ontwikkelingen hebben we boeiende gesprekken gevoerd om onze strategie te herijken en de organisatie verder te ontwikkelen. We definieerden nieuwe **kernwaarden** voor onze organisatie. We investeerden in innovatie en nieuwe structuren voor het **verwaarden** van ingezamelde grondstoffen. En we zorgden ervoor dat medewerkers en bijzondere doelgroepen hun talenten kunnen blijven ontwikkelen om zo **van waarde** te kunnen blijven voor ons en voor hun omgeving. Kortom, ROVA was én is als altijd volop in beweging. In deze samenvatting van het jaarverslag nemen wij u graag mee in relevante ontwikkelingen. We nodigen u uit om samen met ons te blijven werken aan een mooie en schone leefomgeving zodat ook toekomstige generaties kunnen genieten van de mooie waarden die moeder aarde ons te bieden heeft. ■

Victor van Dijk
Algemeen directeur

ROVA in 2018

396
medewerkers in dienst

5,2%
ziekteverzuim

7,5
algemene klanttevredenheid

23
aangesloten gemeenten

850.974
inwoners

351.626
huisaansluitingen

ROVA in euro's

€ 80,3
Omzet in mln. euro
(2017:€76,1)

€ 5,8
Resultaat in mln. euro
(2017: €7,4)

€ 174,52
Gemiddelde afvalstoffenheffing
(2017:€169,95)

Samenwerking

Een eerste succes uit onze samenwerking met Combinatie Oost-Midwaste-HVC is de komst van een nieuwe sorteerfabriek voor pmd in Nederland (installatie van Tönsmeier die in Zwolle wordt gebouwd) en de jaarlijkse besparing van ruim 700.000 transportkilometers.

Dit succes werd in februari 2019 bekroond met de Circular Award categorie Gemeentes.

kompaan

Onder ons eigen label KOMPAAN bieden we op diverse manieren werk voor bijzondere doelgroepen.

13,3%

van alle werkuren nemen medewerkers uit speciale doelgroepen voor hun rekening.

Beheer Openbare Ruimte

Omdat we bij de inzameling van afval en grondstoffen ook steeds meer gebruik maken van voorzieningen in de openbare ruimte, ontwikkelen we ons steeds verder als partner voor gemeenten bij het beheer en onderhoud van die openbare ruimte. Belangrijke maatschappelijk ontwikkelingen spelen zich in de komende jaren in die buitenruimte af.

Afval en grondstoffen

116
Restafval kg/inw/jr (2017: 119)

71%
Gemiddeld scheidingspercentage (2017: 70%)

82%
Aantal ROVA-gemeenten dat VANG-doelen al heeft bereikt

In ons vakgebied **AFVAL & GRONDSTOFFEN** bouwen we gestaag verder aan het terugdringen van de hoeveelheid restafval en het optimaliseren van de inzamelsystemen in onze gemeenten. Want hoewel **82%** van onze gemeenten al beneden de VANG-doelstellingen presteert, zien we nog steeds voldoende mogelijkheden voor verbetering. Verbeterkansen liggen bij het faciliteren van hoogbouwadressen en adressen in compacte stedelijke omgeving.

De transitie naar duurzame gereedschappen en voertuigen is verder uitgebreid naar elektrisch handgereedschap (snoeien, bladblazen, handzagen) en elektrische voertuigen.

Overzicht Mooi Schoon acties 2018

- 132x opschoonactie met in totaal ca. 4.250 deelnemers
- 347x zwerfafvalkit uitgedeeld aan inwoners die een stuk van hun wijk adopteren
- 10.250 leerlingen op 162 scholen meegedaan aan de Week van Mooi Schoon
- 20.050 leerlingen op 121 scholen in 18 gemeenten meegedaan aan de pilot 'Afval scheiden op school'
- Thematische bewustwordingscampagnes gevoerd tijdens Nieuwjaarsvegen, Landelijke Opschoondag, Dag van de Duurzaamheid
- Inzet van Coach Mooi Schoon ter voorkoming van bijplaatsingen bij ondergrondse verzamelsystemen

ROVA Groentour:

In 2018 maakten 222 scholen gebruik van ons educatieprogramma, de ROVA Groentour. Bijna 80% geeft aan volgend jaar weer met een of meerdere klassen op bezoek te komen.

222
scholen gebruik gemaakt van educatieprogramma

4.951
leerlingen

8,6
waardering educatieprogramma

In de komende jaren gaan we ons nog nadrukkelijker richten op het bewaken en waar nodig verbeteren van de kwaliteit van ingezamelde grondstoffen. Om afval ook daadwerkelijk als grondstof te kunnen gebruiken, moeten we om te beginnen zorgen voor zuivere fracties.

ROVA werkt als maatschappelijke onderneming, samen met gemeenten en inwoners, aan een mooie en schone leefomgeving, nu en in de toekomst.

Voor meer informatie verwijzen wij naar ons volledige jaarverslag op

WWW.ROVA.NL/JAARVERSLAG

Highlights 2018

januari - maart

- Start herziene milieustraat Woudenberg
- Grondverwerving voor herinrichting milieubrengstation locatie Amersfoort
- Bestuurlijke excursie afval & grondstoffen
- Gemeenteraadsverkiezingen 2018: veel nieuwe raadsleden en nieuwe bestuurders

april - juni

- Week van Mooi Schoon
- Nieuwe privacywetgeving: ROVA 'AVG-proof'
- Masterclass voor nieuwe bestuurders
- Uitreiking Stoel van de Toekomst aan aandeelhouders
- Ondertekening nieuwe DVO Zwartewaterland voor BOR-dienstverlening

juli - september

- Droogte zorgt voor vroege bladruimoperaties en extra activiteiten m.b.t. water geven
- Staatssecretaris Van Veldhoven brengt werkbezoek aan driehoek Zwolle-Deventer-Apeldoorn: afvalscheiding in stedelijk gebied

oktober - december

- Uitvoering Bewonersonderzoek 2018 in ROVA-gemeenten
- Start pilot Afval Bewust (feedback op maat) via afvalapp op smartphone
- Start pilot 'Verpakkingsvrij: het hoeft niet ingewikkeld'
- Introductie GRIP-voertuig: inzameling grof huishoudelijk in de wijk
- Lancering landelijke pmd-samenwerking Midwaste, HVC en Combinatie Oost

ROVA

NV ROVA Holding
Mei 2019

Postbus 200, 8000 AE Zwolle
038 427 37 02
info@rova.nl / www.rova.nl

mooi voor elkaar.

“Persoonlijk contact is leuk en leerzaam”

“In Amersfoort zijn we bezig met de invoering van Omgekeerd inzamelen. Persoonlijk contact met inwoners is belangrijk bij wijzigingen in het afvalbeleid. Daarom organiseren we samen met de gemeente in iedere wijk bewonersavonden. We hebben sinds september 2017 al 16 bewonersavonden georganiseerd.
We beantwoorden bijvoorbeeld vragen over de locaties van de ondergrondse containers en over wat wel en niet in de pmd-container mag. Inwoners vinden het prettig om hun vragen en opmerkingen persoonlijk te bespreken. Dit contact wordt zeer gewaardeerd. Zelf vind ik de gesprekken ook leuk en leerzaam.” ■

Suzan Harberink

Projectleider

Verbonden ■ Vakmanschap ■ Vooruitstrevend

Op pad met ROVA-chauffeuse Joska de Wit

Op woensdag, een keer per vier weken, staan in de Amersfoortse wijk Zielhorst blauwe papiercontainers langs de stoeprand. Joska de Wit is tweeënhalf jaar chauffeuse bij ROVA en rijdt vandaag de wijk in om zo'n 985 containers te legen. We rijden met haar mee.

Mevrouw Walsteijn

Joska heeft tijdens haar werk veel contact met inwoners. Mensen die thuis zijn, halen de lege container vaak gelijk weer van de straat. Zo ook mevrouw Walsteijn. Zij heeft al gehoord dat Omgekeerd inzamelen in Amersfoort wordt ingevoerd en kijkt uit naar een eigen pmd-container. “Ik heb zoveel plastic! Met een container aan huis wordt het inzamelen een stuk makkelijk.”

Door de smalle straten

Joska’s kennis van de wijk komt goed van pas als ze de grote wagen door de smalle straten manoeuvreert. Soms moet ze omrijden omdat geparkeerde auto’s haar weg blokkeren. Om de containers goed en veilig te kunnen legen, plaatst Joska de wagen naast de containers, zodat de opname-arm de containers gemakkelijk kan oppakken. “Als er bomen of palen in de weg staan, of als er te weinig ruimte tussen de containers is, dan moet ik uit de wagen om de containers goed neer te zetten. Dat kost veel extra tijd.”

Ook containers waarin papier en karton heel erg zijn aangedrukt, zijn lastig te legen. Ook dan stapt Joska uit om het papier los te maken: “Wist je trouwens dat een inwoner van Amersfoort gemiddeld 45 kilo papier per jaar weggooit?”

Mevrouw Boxem komt ook haar lege papiercontainer ophalen. Zij heeft nog wel een tip voor Joska en ROVA. “Het zou fijn zijn als ROVA ‘s winters de restafvalcontainers vaker en de gft-containers minder vaak leegt. Gft-afval hebben we ‘s winters nauwelijks. Zonde als vuilniswagen daar dan wel elke twee weken voor langskomt.”

Joska heeft veel bekijks onderweg. Kinderen kijken gebiologeerd hoe de zijlader de containers vastpakt, ze boven de wagen tilt en ‘leegkiepert’. Ze zwaaien uitbundig naar Joska. Zij zwaait terug en knippert met de lichten.

Terug bij ROVA neemt Joska nog even de werkdag door met haar collega’s. “Joska is allround, flexibel en altijd bereid om bij te springen”, vertellen ze over haar. “Het is jammer dat ze de enige vrouwelijke collega is.” ■

Mevrouw Boxem

Ferenc van Damme

FERENC VAN DAMME:

“Echte participatie vraagt om lef en vertrouwen”

Zijn klankbordgroepen en bewonersavonden genoeg om inwoners te betrekken bij je gemeentebeleid? Ferenc van Damme vindt van niet. Hij is participatiestrateeg bij de Provincie Overijssel en helpt overheden om inwoners bij beleid te betrekken. Nee, beter gezegd, Van Damme helpt om je als overheid bij de inwoner te betrekken. Want daar gaat participatie over. “Voor echte participatie moet een gemeente de inwoners vertrouwen geven”.

Van zuil naar zwerm

“We leven in een snelle wereld. Verandering is natuurlijk van alle tijden, maar ontwikkelingen volgen elkaar steeds sneller op. Denk maar aan de korte tijd die het internet nodig had om ons hele leven te beïnvloeden.

Tegelijkertijd onderscheidt deze eeuw zich van de vorige in hoe we als samenleving georganiseerd zijn. De twintigste eeuw was er één van zuilen, kerken, hiërarchie en ontzag voor de overheid. Tegenwoordig zijn we meer georganiseerd als een zwerm. We zijn individualistischer, meer op netwerken en gelijkwaardigheid gericht en hebben minder vertrouwen in de overheid.

De machtsverhoudingen en de spelregels in de wereld veranderen mee. “Je moet als overheid onderdeel willen zijn van het maken van die nieuwe spelregels. Zo kun je eigenaarschap en betrokkenheid van inwoners faciliteren. Met participatie zoals we dat nu kennen, zoals burgerpanels en wijkraden, bereik je maar een heel

klein deel van de samenleving. Op een wijkbijeenkomst komen alleen betrokken, grijze mannen af. Zij zijn geen afspiegeling van de mensen om wie het gaat."

Radicale paradigmashift

Maar hoe dan wel? Echte participatie vraagt om een radicale paradigmashift, stelt Van Damme. We moeten compleet anders met participatie omgaan. En wel zo snel mogelijk. "De kunst is om in de belevingswereld van anderen dingen te laten ontstaan. We moeten leren loslaten in vertrouwen. Participatie vraagt passie, luisteren, lef en de wil het echt samen te doen. Dat vraagt om een overheid die een podium creëert voor andere mensen en hen trots laat zijn op hun resultaten."

Bestuursstijl wijzigen

Om die nieuwe rol aan te kunnen nemen, zal een gemeente haar bestuursstijl drastisch moeten wijzigen. Van Damme legt dat uit aan de hand van de participatieladder van Pröpper en partners (zie kader) waarin bestuursstijlen en participatie naast elkaar worden gezet. "Nu handelt de overheid vaak vanuit een open autoritaire stijl waarin de inwoner alleen toeschouwer en ontvanger van informatie is. Als je wilt dat je inwoners gaan meebeslissen of initiatieven gaan nemen, dan moet je naar een delegerende of zelfs een faciliterende stijl. Een gemeente moet zich dan veel meer openstellen."

Dromen waarmaken

"Ja, dat vraagt om het lef om uit je box te stappen. Maar doe het maar eens met een klein onderwerp. Kijk maar wat er gebeurt als je samen met inwoners doelen stelt en slechts eenvoudige kaders meegeeft. Natuurlijk zijn er onderwerpen die thuishoren op de onderste sport van de participatieladder, handhaving bijvoorbeeld. Maar er zijn tal van onderwerpen waarin je kunt faciliteren en inwoners zelf met ideeën aan de slag laat gaan. Je kunt als gemeente dus anderen helpen om hun dromen waar te maken."

De Participatieladder van Pröpper

De Participatieladder van Pröpper beschrijft de mate van participatie van stakeholders, vaak inwoners of maatschappelijke organisaties, en koppelt deze aan de bestuursstijl van een overheidsorganisatie.

Aan de linkerkant zie je de rol van de participant weergegeven, aan de rechterkant de bestuursstijl. Bij elk ambitieniveau op de participatieladder wordt aangegeven wat dat betekent voor de bestuursstijl. Als een gemeente bijvoorbeeld als ambitie heeft om burgers als samenwerkingspartners te beschouwen, hoort daar een samenwerkende bestuursstijl bij. ■

Participatievorm (rol van participant)	**Bestuurstijl** (rol van bestuur)
Initiatiefnemer Beleidseigenaar Bevoegd gezag	Faciliterende stijl
Samenwerkingspartner	Samenwerkende stijl
Medebeslisser	Delegerende stijl
Adviseur beginspraak	Participatieve stijl
Adviseur eindspraak	Consultatieve stijl
Toeschouwer Ontvanger informatie Informant	Open autoritaire stijl
Geen rol	Gesloten autoritaire stijl

(Bron: Pröpper, I. (2009). De aanpak van interactief beleid; elke situatie is anders. Bussum: Coutinho)

Diftar brengt Woudenberg in één jaar naar VANG-doel

Gemeente Woudenberg oversteeg ieders verwachting door binnen een jaar na invoering van Diftar de landelijke VANG-doelstellingen te bereiken. Mede dankzij partnerschap tussen de gemeente en ROVA is de klus zo snel geklaard.

Tineke Nagel

Juridisch beleidsmedewerker milieu bij gemeente Woudenberg

TINEKE NAGEL: “Met 176 kilo restafval per inwoner per jaar en een scheidingspercentage van 59 procent waren we in Woudenberg in 2016 nog ver verwijderd van de landelijke VANG-doelstellingen (gemiddeld 100 kilo restafval en een scheidingspercentage van 75 procent in 2020). De gedachtegang ‘de vervuiler betaalt’, was hier nog niet aan de orde.”

ASTRID VAN VOORST: “En een omgekeerde prikkel - wie zijn afval goed scheidt, wordt financieel beloond met een lagere heffing – ook niet.”

TINEKE NAGEL: “Totdat we ROVA in de arm namen en per 1 januari 2017 samen Diftar hebben ingevoerd. We werkten tot die tijd met een private inzamelaar. Die had geen ervaring met Diftar, de vrachtwagens konden geen chips uitlezen en er was geen afdeling communicatie om inwoners mee te nemen in de omschakeling. ROVA daarentegen, past afvalconcepten als Diftar en Omgekeerd inzamelen al jaren toe.”

Doel

TINEKE NAGEL: “En zo werden de VANG-doelstellingen het gezamenlijke streven van Woudenberg en ROVA. We besloten een aantal maatregelen te treffen. De belangrijkste drie waren: Diftar invoeren, de inzamelfrequentie van restafval van eens per twee naar eens per vier weken verlagen en een aparte container voor pmd invoeren. ROVA adviseerde ons dat we waarschijnlijk in de loop der tijd nog extra maatregelen zouden moeten

treffen, anders zouden we de doelstellingen niet voor 2020 halen."
ASTRID VAN VOORST: "Liep dat even anders! Al na twaalf maanden had Woudenberg minder dan 100 kilo restafval per inwoner per jaar en een scheidingspercentage van 75 procent. Volgens mij is dat te danken aan de duidelijk boodschap van het gemeentebestuur richting de inwoners, onze samenwerking én het enthousiasme van inwoners."

Samenwerken

TINEKE NAGEL: "Onze inwoners pakten Diftar inderdaad goed op. Wat wel weerstand opriep bij sommigen, is dat de lokale inzamelaar die het werk vele jaren had gedaan, werd vervangen."
ASTRID VAN VOORST: "We hebben die partij als onderaannemer een rol gegeven, bijvoorbeeld bij de inzameling van oud papier. ROVA zamelt immers niet alles zelf in."
TINEKE NAGEL: "Mede daardoor hebben ze iedereen aan het werk kunnen houden."
ASTRID VAN VOORST: "ROVA werkt vaker met lokale onderaannemers. Alles voor een efficiënte en effectieve uitvoering van gemeentelijke werkzaamheden."

Nieuwe milieustraat

TINEKE NAGEL: "Anderhalve maand voordat Diftar van kracht werd, boog de gemeenteraad zich over het risico op 'diftarlekken', oftewel de kans dat inwoners een onbetaalde omweg bedenken voor restafval. Bijvoorbeeld door het 'gratis' naar de milieustraat te brengen. Daar kon men tien keer per jaar gratis restafval storten. De oplossing werd een nieuwe milieustraat met een weegbrug, waar het grof restafval en het gemengd bouw- en sloopafval tegen betaling kunnen worden gebracht. Daarnaast is er een gratis route voor grondstoffen."
ASTRID VAN VOORST: "Werk aan de winkel dus: nieuwe routes, een scheiding tussen de gratis en de betaalde route, nieuwe bestrating, nieuwe containers en uiteraard een weegbrug, voorzien van het datasysteem Clearweigh, die de weeggegevens rechtstreeks naar ROVA stuurt. Die automatisering scheelt de gemeente veel administratie."
TINEKE NAGEL: "Dat was natuurlijk niet in anderhalve maand gerealiseerd. Dus totdat de nieuwe milieustraat klaar was, hebben we geïmproviseerd; een halve kuub afval werd gemeten middels een houten kist van een bij een meter. Voor het achterlaten van de hoeveelheid afval die in een halve kist paste, betaalden inwoners tien euro. Na een jaar was de nieuwe milieustraat klaar. Zonder de kennis en ervaring van ROVA had het langer geduurd."
ASTRID VAN VOORST: "De inrichting hebben we samen bedacht. Onze ROVA-collega Henk Schuurer kent alle tips en trucs voor milieubrengstations. Denk aan vergunningen, draaicirkels op het terrein voor voertuigen en de routing van afval- en grondstoffenstromen."

Astrid van Voorst

Adviseur gemeenten bij ROVA

TINEKE NAGEL: “De kundige en pragmatische ondersteuning van ROVA heeft me verrast. Gerard van ‘t Klooster, reinigings- en kwaliteitscontroleur bij ROVA, heeft Woudenberg wel drie keer doorkruist om te zien waar de inwoners hun container aan de straat konden plaatsen en welke routes vrachtwagens konden rijden.”

Partnerschap

TINEKE NAGEL: “Natuurlijk zijn er ook dingen die extra aandacht vragen. Bijvoorbeeld de ict-koppeling tussen ROVA en de gemeentelijke belastingen. Er zat een fout in het uitlezen van vijf ondergrondse pmd-containers. Een pmd-storting werd door het systeem gezien als restafval.”

ASTRID VAN VOORST: “Het lastige is dat twee systemen met elkaar communiceren. Waar zit dan de fout? En wie kan het aanpassen? Zowel Tineke als ik hebben er binnen onze organisaties alles aan gedaan om het uit te zoeken. Uiteindelijk brengen we nu alleen restafvaldata in kaart, maar we willen op termijn álle data uitwisselen. Door met elkaar mee te denken hopen we samen de langetermijnoplossing te vinden.”

TINEKE NAGEL: “Overigens zijn er geen foute aanslagen de deur uit gegaan; het team belastingen heeft waar nodig handmatig gecorrigeerd.”

“Het geeft een kick dat de doelstelling al binnen het eerste jaar is gehaald”

Trots

TINEKE NAGEL: “Het geeft een kick dat de doelstelling al binnen het eerste jaar is gehaald. En de klanttevredenheid scoort een 7,3.”

ASTRID VAN VOORST: “Dat is hoog, zeker na een periode van veranderingen.”

TINEKE NAGEL: “Dat kunnen we met trots aan de raad vertellen.” ■

Alle bomen op de kaart

"Wij zijn verantwoordelijk voor het onderhoud van zo'n 50.000 bomen in gemeente Winterswijk. Om beter aan deze zorgplicht te voldoen, worden de bomen geïnventariseerd en gedigitaliseerd in het programma Kikker. Denk aan de diameter, leeftijd, historie en conditie van de boom. De helft van de bomen staat al in het nieuwe systeem. Een tijdrovende, maar belangrijke taak. Met al deze informatie kunnen we makkelijk snoeiplannen opstellen en planmatig onderhoud plegen. Eerder maakten we gebruik van analoge kaarten en werden de gegevens in Excel gezet. Het is geweldig om nu te werken aan een nieuw systeem, een basis voor later!" ■

Links:
Raymond Krabbenborg
Boomverzorger

Rechts:
Eric te Winkel
Boomverzorger

Verbonden ■ Vakmanschap ■ **Vooruitstrevend**

PROGRAMMA AANPAK
KWALITEIT GRONDSTOFFEN

Grondstoffen verwaarden voor behoud van de aarde

ROVA-gemeenten hebben de landelijke VANG-doelstellingen van 2020 grotendeels behaald: een scheidingspercentage van minimaal 75 en gemiddeld maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar. De volgende stap is om de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen te verbeteren. Daarvoor introduceert ROVA nu een stappenplan.

Diftar en Omgekeerd inzamelen hebben succes in ROVA-gemeenten: afval en grondstoffen worden voor het overgrote deel gescheiden ingezameld. Nu is het tijd voor de volgende stap: de kwaliteit van de grondstoffen verhogen, ten bate van recycling.

De verschillende grondstofstromen bevatten momenteel nog vervuiling. Inwoners doen hun best, maar weten soms gewoonweg niet wat in welke container hoort. Een bekend voorbeeld is het badeendje met badschuim. Dat hoort in de pmd-container. Een speelgoed-badeendje hoort juist bij het restafval. Dat is zo vanwege de financiële vergoeding die wel voor de kunststof verpakking wordt gegeven, maar niet voor het kunststof gebruiksvoorwerp. Voor een inwoner kan dat verwarrend zijn.

Met goede voorlichting vergroten we de kennis en de bewustwording om optimaal te scheiden. Een vijf-stappenplan moet bijdragen aan verhoging van de kwaliteit van de ingezamelde stromen. Het uiteindelijke doel is grondstoffen verwaarden, voor behoud van de aarde.

Stap 1: analyse
ROVA analyseert de grondstofstromen per gemeente. Informatie halen we uit de jaarlijkse Grondstoffenmonitor, we maken sorteeranalyses om te zien wat in het restafval en eventueel andere stromen zit en we krijgen informatie van chauffeurs en collega's van overslagpunten. We willen waar mogelijk binnen een gemeente zelfs op wijkniveau bekijken hoe het gaat. In gemeenten of wijken die een steuntje in de rug kunnen gebruiken, kunnen we in een vervolgtraject een afvalcoach inzetten, communicatie voor de buurt opstellen of voorlichting geven op drukbezochte plekken, zoals de markt.

Stap 2: communicatie
We gaan uit van de welwillendheid van inwoners. Om het goed te doen, moeten zij echter wel weten hoe. Daarom zetten we lokale communicatiekanalen in. Denk aan nieuwssites, kranten en de website van de gemeente. We willen de kennis over grondstoffen vergroten en wat daarmee gebeurt, zodat inwoners weten hoe en waarom ze hun afval optimaal scheiden.

Stap 3: dialoog
De communicatie bestaat niet alleen uit informatieverstrekking aan inwoners. Inwoners kunnen ook zelf doorgeven waar ze tegenaan lopen en waar ze behoefte aan hebben. We hebben al contact met inwoners, zoals de ambassadeurs van ons zwerfafvalproject Mooi Schoon. Wijkmanagers van de gemeenten kennen de wijken ook goed en ook woningcorporaties hebben voelsprieten in de wijken.

Stap 4: controle
Wanneer de eerste drie stappen zijn doorlopen, kan het zijn dat de kwaliteit alsnog achterblijft. Dan is extra controle door ROVA of de gemeente nodig. Een medewerker van ROVA kan een visuele inspectie uitvoeren door de deksel van de minicontainer op te tillen. Een controleur van de gemeente die ook buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) is, kan de inhoud helemaal doorzoeken. Deze vierde stap gaat vervolgens over in de vijfde en laatste stap, handhaving.

Stap 5: handhaven
Daar waar communicatie, voorlichting en de dialoog met inwoners niet toereikend zijn, kan de gemeente handhaving inzetten. Een boa van de gemeente kan een container doorzoeken, het gesprek met de inwoner aangaan en zo nodig boetes geven.

ROVA is al druk bezig met de uitwerking van de eerste drie stappen: analyse, communicatie en dialoog. Gemeenten worden bij iedere stap betrokken en worden geïnformeerd over de aanpak en resultaten. ■

ROVA

ROVA werkt als maatschappelijke onderneming samen met inwoners en gemeenten aan een mooie en schone omgeving, nu en in de toekomst.

WWW.ROVA.NL

mooi voor elkaar.